

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/57/2019
Identifikačné číslo spisu:	8714210158
Dátum vydania rozhodnutia:	11.07.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:8714210158.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne J. E., trvale pobytom v J., zastúpenej Beňo&Partners advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom v Poprade, Námestie sv. Egídia č. 93, proti žalovanej Slovenská kancelária poisťovateľov, so sídlom v Bratislave, Trnavská cesta č. 82, zastúpenej Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., so sídlom v Bratislave, Dostojevského rad č. 4, o zaplatenie 6 288,12 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 7C/220/2014, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 25. apríla 2018 sp. zn. 7Co/4/2018, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Prešove z 25. apríla 2018 sp. zn. 7Co/4/2018 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Poprad (ďalej aj len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 3. februára 2017 č.k. 7C/220/2014-79 žalobu zamietol a žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Uznesením zo dňa 11. februára 2016 č.k. 7C/220/2014-36 bolo rozhodnuté o pripustení vstupu Slovenskej kancelárie poisťovateľov do konania na strane žalovanej. Následne v dôsledku späťvzatia žaloby bolo konanie voči pôvodnému žalovanému Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., zastavené uznesením zo dňa 3. februára 2017 č.k. 7C/220/2014-78. V priebehu konania žalovaná vzniesla námietku premĺčania poukazujúc na § 106 Občianskeho zákonníka. Podľa súdu prvej inštancie bolo nesporné, že škoda bola spôsobená dňa 4.9.2011, pričom žalobkyňa bola účastníčkou dopravnej nehody, a teda vedela, kto škodu spôsobil. U žalovanej si nárok na náhradu škody uplatnila až podaním návrhu na pripustenie ďalšieho účastníka do konania zo dňa 15.12.2015, pričom tento bol súdu doručený dňa 16.12.2015, teda po uplynutí viac ako 4 rokov. Súd prvej inštancie preto žalobu v dôsledku vznesenia námietky premĺčania zamietol poukazujúc na ustanovenie § 106 Občianskeho zákonníka, v spojení § 420 a § 427 Občianskeho zákonníka a § 15 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

2. Krajský súd v Prešove na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 25. apríla 2018 sp. zn. 7Co/4/2018 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (§ 387 ods. 1 a 2 CSP) a žalovanej priznal náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Mal za to, že súd prvej inštancie správne vec právne posúdil a

zistil aj skutkové zistenia, ktoré boli úplné, a na týchto skutkových a právnych záveroch sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania. K odvolacím námietkam uviedol, že vo veci nie je možné sa stotožniť s tvrdením, podľa ktorého subjektívna premlčacia doba začala plynúť až od času, kedy sa žalobkyňa dozvedela o tom, kto je poisťovateľom vozidla. Aj keď ustanovenie § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len „PZP“) umožňuje poškodenému uplatniť nárok na náhradu škody priamo poisťovateľovi, uvedené neznamená, aby pre beh 2 ročnej subjektívnej premlčacej doby upravenej v ustanovení § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka mal akýkoľvek význam okamih, kedy sa poškodený dozvie o tom, ktorá poisťovňa je zákonnou poisťovňou prevádzkovateľa. V súvislosti s posudzovaním námietky vznesenej zo strany žalovanej poukázal na ustanovenie § 15 ods. 2 PZP, podľa ktorého na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila. V poznámke k tomuto ustanoveniu je uvedený odkaz na § 106 Občianskeho zákonníka. Žalovaná postavenie osoby, ktorá škodu spôsobila nemá, a preto ani premlčanie nároku na náhradu škody nemôže byť u žalovanej posudzované inak ako u osoby, ktorá škodu spôsobila. V prejednávanej veci osobou, ktorá škodu spôsobila bol M. M., ktorý pri vedení motorového vozidla spôsobil žalobkyni ako spolujazdkyni zranenia pri dopravnej nehode dňa 4.9.2011, za čo bol odsúdený trestným rozkazom Okresného súdu Levice zo dňa 4. júla 2012 vydaným vo veci 3T/140/2012. Osoba škodcu teda žalobkyni bola známa už v čase dopravnej nehody. Pokiaľ ide o sťaženie spoločenského uplatnenia, podľa lekárskeho posudku o sťažení spoločenského uplatnenia vypracovaného M. dňa 30. novembra 2012 (č.l. 54 spisu) liečenie žalobkyne trvalo od 4. septembra 2011 do 30. novembra 2011. Predpokladom pre vydanie lekárskeho posudku o sťažení spoločenského uplatnenia je ustálenie zdravotného stavu poškodeného. Platí ustanovenie § 8 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia, podľa ktorého lekársky posudok sa vydáva len čo zdravotný stav poškodeného možno považovať za ustálený, ak ide o sťaženie spoločenského uplatnenia, spravidla až po uplynutí 1 roka od poškodenia na zdraví. Ak znalec znalecký posudok o sťažení spoločenského uplatnenia vypracoval dňa 30. novembra 2012, nepochybne tak urobil v čase, keď zdravotný stav žalobkyne bol už ustálený pre potreby hodnotenia následkov poškodenia zdravia. Dvojiročná subjektívna premlčacia doba, počítaná najneskôr od 30. novembra 2012 ku dňu podania návrhu na pripustenie žalovanej do konania, teda ku dňu 16.12.2015, už uplynula. Z obsahu taktiež vyplynula vedomosť žalobkyne o postavení žalovanej ako pasívne vecne legitimovanej osoby v spore ešte pred podaním žaloby dňa 3. septembra 2014 smerujúcej pôvodne proti spoločnosti Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s.. Už v oznámení zo dňa 28. januára 2013 (číslo listu 55 spisu) bolo vtedajšiemu zástupcovi žalobkyne Európske Centrum Odškodného, s.r.o., oznámené, že Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s. koná z poverenia Slovenskej kancelárie poisťovateľov. Konanie z poverenia Slovenskej kancelárie poisťovateľov vyplynulo aj z oznámenia o poukázaní náhrady škody zo dňa 6. marca 2013, z odpovede na odvolanie k poisťnej udalosti zo dňa 7. júna 2013, a z oznámenia zo dňa 23. júla 2014.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“). Pripustnosť dovolania odôvodnila ustanoveniami § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. a/ Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Poukázala, že odvolací súd sa nevyporiadal s argumentáciou ohľadom záväznosti údajov v zákonnom registri zriadenom podľa § 25 ods. 1 prvá veta PZP. Namietala, že odvolací súd nie je oprávnený vyhnúť sa v odôvodnení takému odvolaciemu tvrdeniu, ktoré je v odvolaní podstatné, relevantné a má vplyv na právne posúdenie veci. Dôvod prečo uvedené tvrdenie vôbec nevzal do úvahy sa z odôvodnenia rozhodnutia nedalo zistiť, hoci odvolací súd mal pri tom záznam z registra z času podania žaloby, záznam z registra v stave k pojednávaniu zo dňa 9. decembra 2016 a v stave k pojednávaniu zo dňa 3. februára 2017, z ktorých vyplýva, že informácia, že k vozidlu nie je uzavreté poistenie sa do registra zapísala až po 6 rokoch odo dňa nehody. V čase podania žaloby, a dokonca ešte tri roky po začatí konania, bol v registri motorových vozidiel spravovanom žalovanou, pri danom motorovom vozidle uvedený ako poisťovateľ Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s.. Preto uplatnila nárok voči poisťovni uvedenej v registri poisťovateľov, spravovaným práve žalovanou, pričom vychádzala z prezumpcie správnosti údajov verejného zákonného registra. Právne záväzným spôsobom sa dozvedela o zodpovednej osobe až dovolateľka, vyjadrila názor, že pre súdne uplatnenie jej nároku z povinného zmluvného poistenia nebola pre ňu právne významná osoba vodiča ani prevádzkovateľa vozidla, ale výlučne poisťovateľ vozidla. Ďalej mala za to, že súd v otázke začiatku plynutia subjektívnej

premlčacej doby rozhodol v rozpore s rozhodovacou praxou Najvyššieho súdu, ktorý dlhodobo presadzuje stanovisko, že pre posúdenia začiatku plynutie tejto lehoty sú potrebné dve okolnosti - potencionálna vedomosť o náhrade škody a vedomosť o osobe osoby zodpovednej za škodu (rozhodnutie Najvyššieho súdu slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 237/2007). Dovolateľka namietala, že odvolací súd sa nevysporiadal s jej odvolacou výhradou, podľa ktorej je námietka premlčania v rozpore s dobrými mravmi. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia neobsahuje zmienku o dobrých mravoch. Trvala na tom, že žalovaný takto totiž získal výhodu z vlastného porušenia zákonnej povinnosti riadne spravovať register poisťovateľov motorových vozidiel. Tým, že žalovaný v rozpore s ustanovením § 25 a nasl. zákona o PZP viac ako 6 rokov nesplnil povinnosť aktualizovať jeho stav, spôsobil stav právnej neistoty a získal výhodu premlčania. Posledný zákonný poisťovateľ vozidla bola spoločnosť Allianz, pričom po ukončení poistenia sa stala zodpovednou osobou Slovenská kancelária poisťovateľov zastúpená spoločnosťou Allianz. Súčasne v registri bolo vozidlo riadne uvedené ako poistené, a to spoločnosťou Allianz. Uznanie námietky premlčania v danom prípade poskytuje podľa žalobkyne právnu ochranu osobe, ktorá preukázateľne porušila zákon, a to hrubým spôsobom a súčasne poškodzuje osobu, ktorá sa do tejto situácie dostala ako obeť. V súvislosti s uvedeným dovolateľka poukázala na odklon odvolacieho súdu od rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý zastáva názor, podľa ktorého, ak by výkon práva namietat' premlčanie uplatneného nároku bol len prostriedkom umožňujúcim poškodiť iného účastníka právneho vzťahu, zatiaľ čo dosiahnutie vlastného zmyslu a účelu sledovaného právneho normou by zostalo vedľajšie a z hľadiska konajúceho by bolo bez významu, jednalo by sa tak síce o výkon práva, ktorý je formálne so zákonom v súlade, avšak išlo by o výraz zneužitia tohoto subjektívneho práva (označovaného rovnako ako šikana) na úkor druhého účastníka, a teda o výkon v rozpore s dobrými mravmi.

4. Žalovaný vo vyjadrení uviedol, že dovolanie nie je procesne a ani argumentačne spôsobilé na to, aby o tomto mohlo byť rozhodované v dovolacom konaní. Podľa neho z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia je dostatočne zrejmé, na akých skutkových zisteniach a aplikácii zákonných ustanovení svoje rozhodnutie založil, nie je odchylné a ani nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06). Celková koncepcia rozhodnutia odvolacieho súdu po formálnej a obsahovej stránke je absolútne dostatočná a preskúmateľná, a pokiaľ by aj rozhodnutie súdov nebolo odôvodnené podľa predstáv žalobkyne, dané nie je možné podľa neho považovať za porušenie jej procesných práv. Za neodôvodnený považuje aj žalobkyňou uvádzaný dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, nakoľko v priebehu konania mala dostatok vedomostí o tom, komu v danom prípade svedčí pasívna legitímácia v spore poukazujúc na mimosúdnu písomnú komunikáciu s vtedajším zástupcom žalobkyne ako aj na bod 17. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia. Pokiaľ žalobkyňa nevenovala náležitú pozornosť týmto skutočnostiam, takéto pochybenie zaiste nie je možné zahojiť na úkor iného tvrdiac, že tento pochybil a ospravedlňovať zmeškanie lehoty na uplatnenie práva dobrými mravmi.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je dôvodné.

6. V danom prípade žalobkyňa vyvodzuje prípustnosť a dôvodnosť svojho dovolania z § 420 písm. f/ CSP a z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

7. Podľa § 420 písm. f/ CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré

tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Z dovolania vyplýva, že dovolateľka namieta, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie dostatočne.

9. Dovolací súd pripomína, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 393 CSP, je nepreskúmateľné.

10. Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že konanie je postihnuté vadou zmätočnosti spočívajúcou v nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a zakladá tak prípustnosť i dôvodnosť podaného dovolania v prejednávanej veci. Tento nedostatok spočíva predovšetkým v tom, že odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia nezaoberal odvolacou argumentáciou dovolateľky ohľadne záväznosti údajov v registri zriadenom podľa § 25 ods. 1 prvá veta zákona PZP, nakoľko pri podaní žaloby vychádzala z údajov v ňom uvedených v domnienke, že ide o správne údaje z hľadiska ich verejnej dostupnosti prostredníctvom elektronických prostriedkov. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu tiež nevyplyva, že by sa zaoberal odvolacou argumentáciou dovolateľky, ktorou napadla žalovaným uplatnenú námietku premĺčania poukazujúcu pre jej rozpor s dobrými mravmi. Odvolací súd sa s vyššie uvedeným vôbec nevysporiadal, nakoľko v jeho odôvodnení absentuje akákoľvek zmienka o posúdení námietky premĺčania z hľadiska jej súladu s dobrými mravmi. Jeho rozhodnutie je z týchto dôvodov nedostatočné a nepreskúmateľné.

11. Z uvedeného je zrejmé, že odvolací súd v rámci argumentácie uvedenej v odôvodnení rozhodnutia nedal odpoveď na námietku dovolateľky vznesenej v počas celého základného konania, týkajúcej sa vedenia a povinnosti aktualizovania registra poistenia zodpovednosti v súvislosti s plynutím premĺčacej doby v prípade nesprávnych údajov, ako aj nevysporiadanie sa s námietkou premĺčania v spojení s dobrými mravmi. Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia vyhol odpovedi na túto argumentáciu žalobkyne, napriek tomu, že išlo o podstatné otázky, ktoré uviedla dovolateľka aj v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie, a ktoré namietala počas celého konania.

12. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné a arbitrárne, čím došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. S prihliadnutím na to sa dovolací súd ani v preskúmvanej veci nezaoberal ďalšou odvolacou argumentáciou žalobkyne.

13. So zreteľom na to dovolací súd dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 CSP v spojení s § 450 CSP).

14. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

15. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.